

College Burgemeester en wethouders
en de gemeenteraad van Eindhoven
Postbus 90150
5600 RB Eindhoven

**Postbus 9657
5602 LR Eindhoven**

Eindhoven 3 mei 2021

Betreft: Sint-Antoniussstraat Steentjeskerk

Geachte dames en heren,

Na inspectie op 8 augustus 2019 heeft een aantal leden van de werkgroep monumenten van de Henri van Abbe Stichting op 1 april 2020 en op 29 april 2021 hernieuwde bezoeken gebracht aan het rijksmonument en voormalig kerkgebouw, in de volksmond Steentjeskerk genoemd.

De reden van dit bezoek was ingegeven door de hernieuwde ongerustheid over de fysieke toestand van dit rijksmonument. Elke keer als wij de buitenzijde van deze kerk van nabij kunnen bekijken en het interieur betreden, worden wij in onze mening gesterkt dat dit kerkgebouw indertijd met recht als rijksmonument is aangewezen. Een uniek kerkgebouw in Nederland!

Constateringen:

In 2019 hebben wij diverse zaken opgemerkt, die de zeer slechte toestand van dit gebouw aan hebben getoond. Samen met de medewerker van de gemeente, de heer Van Bussel hebben wij later op 1 april 2020 vastgesteld, dat de gemeente Eindhoven een aantal van de destijds geconstateerde mankementen heeft hersteld:

-De goten en vergaarbakken aan de buitenzijde zijn gerepareerd, zodat het regenwater nu geen vrij spel meer heeft.

-Grote delen van de mergelstenen van de wanden in het interieur zijn zodanig behandeld, dat de witte uitslag is verdwenen. Afgebrokkelde mergeldelen in de kapitelen en cordonbanden zijn hersteld, althans de beschadigingen zijn niet zichtbaar.

-De hardstenen plinten van de wanden en de basementen van enige pilaren waren gedeeltelijk beschadigd, hetgeen hersteld is.

De gewelven in de zijbeuken zijn hersteld. Door een donkere voeging is die herstelling echter duidelijk zichtbaar.

Wij hebben indertijd reeds geconstateerd en thans op 29 april jl. opnieuw, dat nog steeds een aantal problemen bestaat:

-De mergelsteen van de binnenmuren vertoont (op andere plaatsen?) witte uitslag en is op een enkele plaats als een diep gat uitgesleten.

-Achter een groot aantal marmerplaten is, vermoedelijk door vocht achter deze platen, ruimte ontstaan waardoor het gevaar bestaat dat deze op de marmeren vloer vallen en breken.

-Eveneens achter de hardstenen platen van de basementen is ruimte ontstaan, zodat deze platen wellicht op een moment zullen loslaten.

-Een ander groot probleem doet zich voor in de lage delen van de overige ruimtes op de begane grond (bv de sacristie) door het optrekkend vocht. Het is niet bekend of dit probleem bij het laatste herstel is gecorrigeerd, maar momenteel is de schade aan de diverse wanden erg groot en zelfs toegenomen.

-Ook alle wanden onder de abscis zijn sterk aangetast door het vocht. Grote delen van het stucwerk zijn gescheurd en naar beneden gevallen. Een deel van de wand is zodanig aangetast, dat daarop nu een dikke laag van zoutvlokken en verweerd stucwerk aanwezig is.

Noodkreet en dringend verzoek

De HvA Stg. is geïnformeerd over het ontstane geschil tussen Koolen en de gemeente. Als erfgoedstichting willen en kunnen wij niet in dit geschil treden. Wij willen niet twijfelen aan de wil van de gemeente om het rijksmonument in goede staat te houden, totdat er een definitieve eigenaar voor is gevonden. Maar wij willen wel bepleiten dat het rijksmonument in goede staat wordt onderhouden. We hebben echter nu geconstateerd dat alleen herstel van de schade bij lange na niet voldoende is.

Om aan de problemen een einde te maken, dient hier een grondig onderzoek naar de oorzaken van de aantasting door vocht plaats te vinden. De problemen kunnen op vele manieren ontstaan.

-Denk daarbij aan de oude loop van de Gender, die hier in de onmiddellijke omgeving stroomde en nu ondergronds via een buizenstelsel is gekanaliseerd. Wellicht is een deel van die buizen beschadigd.

Het vochtprobleem/de wateroverlast doet zich opnieuw ook voor onder de Nieuwe Emmasingel, in het monumentale pand De Bruine Heer in het souterrain van boekhandel Van Piere als mede tot tweemaal toe in de parkeergarage aan de Emmasingel onder de Witte Dame.

-Het kan zijn dat de hoogte van het grondwater een rol speelt.

-Mogelijk wordt de hoogte van het grondwater beïnvloed door bouwwerkzaamheden in de omgeving (denk aan stalen wanden etc).

Wij vertrouwen erop dat u deze noodkreet ter harte neemt en op korte termijn een grondig onderzoek instelt naar de oorzaken van deze problemen, hoe deze zijn op te lossen en de opgetreden schade wordt hersteld.

Met vriendelijke groeten,

Namens de Henri van Abbe Stichting

Ruud van de Leur, Stephan van der Horst, Jos Hüsken

Ter illustratie volgen hierna enkele afbeeldingen, waarop de schade goed zichtbaar is.

Loszittende marmerbeplating

Loszittende platen in het basement van de zuil

Witte zoutuitslag tegen de marmewanden

Schade in het souterrain onder de absis

Optrekkend vocht in het souterrain

Beschadigingen en zoutuitslag in het souterrain

Drijfnapte mergelstenen door een defecte regenpijp

Zoutuitslag in de buitengevel

Vocht in de buitengevel

Breuklijnen op de stenen vloer bij Van Piere